

علوم و فنون ادبی

۱- عبارت زیر، معرف کدام کتاب است؟

«حدود سال ۳۴۶ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته ایران است؛ امروزه فقط چند صفحه‌ای از مقدمه آن باقی مانده است.»

(۱) ترجمه تفسیر طبری (۲) تاریخ بلعمی (۳) شاهنامه ابومنصوری (۴) التفهیم

۲- در همه گزینه‌ها هر دو اثر مربوط به نثر دوره غزنوی و سلجوقی است؛ به جز

(۱) تاریخ بیهقی - قابوس‌نامه (۲) کیمیای سعادت - التفهیم
(۳) سیاست‌نامه - کیمیای سعادت (۴) کشف‌المحجوب - سفرنامه ناصر خسرو

۳- نوع نثر کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) اگر واقع نمی‌شوی مرا سوگندی مغلط ده که آنچه گفتم در عمل آرم.

(۲) جان ما را صفای خود ده، دل ما را هوای خود ده.

(۳) بندگان من مرا پرستید و خوانید و مرا دانید که آفریدگار منم. جز من معبود نیست.

(۴) ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی و ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی.

۴- کدام یک از ابیات زیر به ویژگی‌های فکری سبک خراسانی نزدیک نیست؟

(۱) چنین داد پاسخ فریدون که تخت

(۲) گلاب است گویی به جویش روان

(۳) پدر با پسر یک‌دگر را کنار

(۴) چشم دل باز کن که جان بینی

۵- کدام گزینه در مورد وضعیت ادبیات در قرن سوم تا پنجم نادرست است؟

(۱) گسترش شعر فارسی در هندوستان و ارتباط دانشمندان ایران و هندوستان از علل گسترش زبان فارسی در این دوره در هندوستان است.

(۲) در آمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی و گسترش زبان فارسی در میان ملل عرب از پدیده‌های این دوره برای زبان فارسی است.

(۳) آمیختگی زبان فارسی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیررایج در عصر غزنوی و سلجوقی نیز از رخداد‌های عمده برای زبان فارسی در این دوره است.

(۴) گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران از رخداد‌های این دوره به شمار می‌رود.

۶- چند مورد از موارد ذکر شده از ویژگی‌های فکری شعر دوره خراسانی است؟

(الف) روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است.

(ب) معشوق عمدتاً زمینی است.

(ج) تفاوت تلفظ واژگان در این دوره دیده می‌شود.

(د) ساده‌نویسی یکی از ویژگی‌های اصلی این سبک به شمار می‌رود.

(ه) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد در آن دیده می‌شود.

(و) استفاده طبیعی و در حد اعتدال از آرایه‌های ادبی در این دوره مشهود است.

(۱) شش (۲) چهار (۳) دو (۴) یک

۷- همه گزینه‌های زیر بیانگر ویژگی‌های زبانی ابیات زیر است؛ به جز

«مهتری گر به کام شیر در است شو خطر کن ز کام شیر بجوی»

«یا بزرگی و عز و همت و جاه یا چو مردانت مرگ رویاروی»

(۱) کم بودن لغات عربی در مقایسه با دوره‌های بعد

(۲) استفاده از کلمات با معنای متفاوت در مقایسه با امروز «شو» در معنای «برو»

(۳) کوتاه و ساده بودن جملات و آرایه‌های ادبی فراوان

(۴) وجود یک متمم با دو حرف اضافه

۸- با توجه به قافیه و ردیف، کدام گزینه از سبک خراسانی دور تر است؟

- (۱) ای بی‌نشان محض نشان از که جویمت
گم گشت در تو هر دو جهان از که جویمت
- (۲) آب زنیید راه را هین که نگار می‌رسد
مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد
- (۳) شب عاشقان بی‌دل چه شبی دراز باشد
تو بیا کز اول شب در صبح باز باشد
- (۴) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را
که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را

۹- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.
(۲) زبان فارسی باستان در دوره هخامنشی رایج بود. آثار بر جای مانده این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی است.
(۳) منظومه «یادگار زبیران» به زبان پهلوی نوشته شده است، و رنگی دینی دارد.
(۴) زبان «فارسی نو» نیز در دوره اشکانیان رایج بود و قطعات بازمانده از این زبان اشعار تعلیمی و اخلاقی هستند.

۱۰- کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.
(۲) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری در ایجاد نهضت بازگشت مؤثر بود.
(۳) ایرج میرزا از شاعران دوره بیداری و مبدع ترجمه منظوم است و از شاعران آزادی‌خواه و انقلابی این دوره به شمار می‌رود.
(۴) انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران برای راهیابی از انحطاط و تباهی ادبیات تشکیل شد.

۱۱- انتساب چند روزنامه یا مجله به صاحبان آن درست است؟

«مجلس (ادیب‌الممالک فراهانی) - سروش (علی‌اکبر دهخدا) - صور اسرافیل (علی‌اکبر دهخدا) - دانشکده (میرزاده عشقی) - بهار (ملک‌الشعرا بهار) - نسیم شمال (سیداشرف‌الدین گیلانی)»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۲- توضیحات زیر به ترتیب راجع به کدام آثار است؟

الف) حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر و دلیری‌های حضرت علی (ع).
ب) نمایش‌نامه‌ای منظوم اثر صاحب روزنامه قرن بیستم.

- (۱) منشآت - ایده‌آل
(۲) خداوندنامه - سه تابلو مریم
(۳) تاریخ بیداری ایرانیان - منشآت
(۴) ایده‌آل - سرگذشت حاجی بابای اصفهانی

۱۳- کدام شاعران سبک بازگشت قصیده را به سبک خراسانی سروده‌اند؟

- (۱) قالی شیرازی - سروش اصفهانی
(۲) فروغی بسطامی - صبا کاشانی
(۳) قالی شیرازی - مجمر اصفهانی
(۴) سروش اصفهانی - نشاط اصفهانی

۱۴- عبارتهای زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

الف) فرخی یزدی از شاعران دوره بیداری است، وی تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه و بود.
ب) ادیب‌الممالک فراهانی شاعری که شعرش از زندگی سیاسی‌اش جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، و است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را در خود نمایان می‌کند.

- (۱) سعدی - حافظ / غزلیات - رباعیات
(۲) مسعود سعد - سعدی / ترجیع‌بند - مسقط
(۳) حافظ - انوری / ترکیب‌بند - ترجیع‌بند
(۴) سعدی - مسعود سعد / ترکیب‌بند - مسقط

۱۵- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) «گلشن صبا» اثر صبا کاشانی است که به تقلید از «بوستان سعدی» سروده شده است.
(۲) «صبا کاشانی» پرچم‌دار «بازگشت ادبی» و شاخص‌ترین شاعر «دوره بازگشت» است.
(۳) «هاتف اصفهانی» از معروف‌ترین شاعران دوره بیداری است.
(۴) «گنجینه نشاط» از آثار «نشاط اصفهانی» است که با وجود قصاید در غزل‌سرایی تا حدی بی‌نظیر است.

۱۶- در کدام گزینه همه آثار متعلق به محمدتقی بهار است؟

- (۱) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - سبک‌شناسی - شمس‌الدین و قمر
(۲) داستان باستان - شمس و طغرا - شمس‌الدین و قمر
(۳) سبک‌شناسی - تاریخ بیداری ایرانیان - تاریخ تطور نظم فارسی
(۴) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - تاریخ تطور نظم فارسی - سبک‌شناسی

۱۷- کدام موارد از گزاره‌های زیر درست است؟

- (الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود.
(ب) از میان مهم‌ترین آثار ترجمه شده در دوره بیداری می‌توان به «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» اثر میرزا حبیب اصفهانی اشاره کرد.
(پ) قائم مقام فراهانی با از بین بردن تکلف در نثر مسائل عصر خویش را به سبک گلستان سعدی می‌نوشت.
(ت) نثر ساده و عامیانه محمدعلی جمالزاده و صادق هدایت در نوع نگارش علی‌اکبر دهخدا مؤثر بود.

(۱) الف و ب (۲) ب و پ (۳) پ و ت (۴) الف و پ

۱۸- کدام موارد از عوامل بیداری جامعه در ابتدای دوره مشروطه محسوب می‌شوند؟

- (الف) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
(ب) تاراج کتابخانه اصفهان و دسترسی مردم به کتاب‌ها و ارتباط اهل ذوق با ادب کهن.
(پ) تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
(ت) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان
(ث) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل

(۱) الف، ب، پ (۲) ب، پ، ت (۳) الف، پ، ت (۴) پ، ت، ث

۱۹- کدام بیت از ابیات عارف قزوینی است؟

- (۱) به نام خداوند بی‌بند بیهوش نگار
(۲) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم
(۳) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم
(۴) از خون جوانان وطن لاله دمیده
- خردآفرین آفرینش نگار
جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم
خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم
از ماتم سر و قدشان سرو خمیده

۲۰- معنی چند واژه مقابل آن نادرست آمده است؟

- «تأمل (اندیشیدن) - تنزل (پایین آمدن) - نحس (نامبارک) - هزارستان (بلبل) - انبان (ماده خوشبو) - طیره (سرگشته) - صمد (بی‌نیاز) - ضیا (ملک و دارایی) - اعراض (روی برگرداندن) - موعظت (نصیحت)»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۱- نوع خوانش کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) دشمن دانا که غم جان بود
(۲) سنگ بد گوهر اگر کاسه زرین بشکست
(۳) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نکتجی
(۴) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید
- بهتر از آن دوست که نادان بود
قیمت سنگ نیفزاید و زر کم نشود
نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی

۲۲- کدام یک از ابیات زیر مربوط به دوره بیداری است؟

- (۱) آتش حب‌الوطن چو شعله فرورد
(۲) من کز وطن سفر نگزیدم به عمر خویش
(۳) حال دلم ز خال تو هست در آتشش وطن
(۴) تادل هرزه‌گرد من رفت به چین زلف او
- از دل مؤمن کند به مجمره اسپند
در عشق دیدن تو هواخواه غریبم
چشمم از آن دو چشم تو خسته شده است و ناتوان
زان سفر دراز خود عزم وطن نمی‌کند

۲۳- توضیح مقابل کدام بیت یا عبارت نادرست است؟

- (۱) دوش در خواب چنان دیدم که آتشی عظیم قصد من کردی و من پناه جستمی تا صورت نیکویی پیش من آمدی (قابوس‌نامه و از نمونه‌های نثر فنی و مصنوع)
(۲) شبی چون شبه روی شسته به قیر (شاهنامه فردوسی با توصیفات طبیعی و رعایت اعتدال در به کار بردن آرایه‌ها)
(۳) ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی (مناجات‌نامه خواجه عبدالله انصاری و دارای نثری موزون و مسجع)
(۴) گل بخندید و باغ شد پدرام (از دیوان فرخی سیستانی؛ شعری واقع‌گرا و دارای توصیفات طبیعی و ساده)
- نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر
- ای خوشایین جهان بدین هنگام

۲۴- مفاهیم «ناپایداری دنیا - خطرپذیری - توصیف شروع جنگ - ارزشمندی معشوق» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

الف) به موج آویز و از ساحل بهره‌یز

ب) مرا بسود و فرو ریخت هرچه دندان بود

ج) برآمد خورش سپاه از دو روی

د) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم

۱) د - ب - ج - الف ۲) ب - الف - د - ج

۲۵- مفهوم کدام بیت روبه‌روی آن نادرست آمده است؟

۱) هر که زین گلشن، لبی خندان‌تر از گل بایدهش

۲) خرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست

۳) هر که می‌خواهد که از سنجیده گفتاران شود

۴) صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید

۳) ب - الف - ج - د

خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدهش (کار را به خداوند سپردن)

جبهه‌وا کرده‌ای پیوسته چون گل بایدهش (ستایش قناعت)

بر زبان بند گرانی از تأمل بایدهش (سنجیده‌گویی)

دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدهش (نکوهش جبرگرایی)

روسی